

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség közzétett visszajelzése
 vagy megőrsége nem vállalható.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 29.

A többes szavazat és a nemzetiségek.

Azt tarja a nóta, hogy Magyarország az Isten kertje. Nagyon szép hasonlat, csak az a baj, hogy ebben a kertben sok a gyom, a tövis.

Az egyforma szavazat behozatala általános választói jog esetén éppen annyit jelentene, mintha a legszebb virágos kertben a tövisnek adnánk szabad teret a virágok felett.

Gonosz kezek munkája évszázadokon át pusztította ezt a kertet. A tatár, a török, a német fegyverrel, rabszíjjal, vérpaddal irtotta a magyarság legszebb virágait, melyek helyett gyom nőtt ki a magyar vér áztatta földből. A Zrinyiek és Frangepánok helyét Supilók foglalták el, Dugonics Titusz néptörzse Pavlovics Lyubomirokat hajt, az igazságos király családi dicső nevét viselő vármegyében Vajda Sándorok és Vlád Aurélok gyászos alakja bukkan fel s a Felvidéken, mely a török időkben a magyar állam végső menedéke volt, most új zsebrákok módjára Szkicsákok garázdálkodnak a

nélkül, hogy tartaniok kellene az igazságos király bosszuló fekete seregétől.

Érthető dolog, ha a magyar ember szíve összeszorul, hogy a pusztulást tovább terjedni ne engedje. Sőt mindent elkövesse, hogy a gyom felverte területéről a tövist kiirtsa és helyébe ismét virágot ültessen.

A választói jog reformja egész Magyarország közjogi képeinek átalakulását jelenti. Hogy ez az átalakulás ne pusztulás, hanem haladás legyen, arról a többes szavazat rendszere fog legjobban gondoskodni.

Horvat-Szlavonország nélkül a magyar anyaországban a magyarság arányszáma 51,7 százalék az összlélekszámában. A mai választói törvény alapján szavazattal bírók közt a magyarság arányszáma 56,2 százalékra emelkedik. Ez sem sok, de legalább minden körülmények közt biztosítja a magyarság fölényét. Tekintettel arra, hogy a magyarság az értelmiségi vezetés és ezzel a szellemi befolyás nagy része, hogy magyarok a nagybirtokosok, a nagy vállalkozók, a kik minden külső presszió nélkül, a dolgok természete szerint is a magyarság szempontjából hangolják alkalmazottaikat, a jelenlegi arányszám a

valóságban a szavazásnál a magyarság javára lényegesen javul, úgy hogy a nemzetiségi képviselők elenyésző kisebbséget alkotnak. Ez lehetséges a választók mai létszáma mellett, mikor a nemzetiségi néhány százezer szavazóra nemcsak a magyar szavazók százai, hanem a nem-szavazó magyarok milliói is bizonyos behatással vannak abban a tekintetben, hogy a magyar nemzetállam eszméjéhez közelebb vonják őket. Mindez másként lesz akkor, ha a választói jog reformja a szavazók számát megsokszorozván, nemzetiségi szavazóknak nagy sokasága kerül az alkotmány sáncái közé. Ezerkilencszáznegyben a szavazati joggal bíró, legalább 24 éves egyének közt volt 537,278 magyar és 421,881 nem magyar. Ha a legradikálisabb általános szavazati jogot hoznák be és választóvá tennének minden, legalább 24 éves férfit, a magyar szavazók száma 1.478,077-tel, a nemzetiségieké pedig csaknem ugyanannyival, 1.455,121-gyel szaporodnék, úgy hogy a magyar szavazók valamivel meghaladnák a 2 milliót, a nemzetiségiek pedig valamivel alatta maradnának a két milliónak. Olyan kedvezőtlen arányszám, hogy a nemzetközi szocialistáknak a hazáról alkotott fogal-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Színházavatás.

Irta: Sas Ede.

A színház megnyitó ünnepén

elmondotta: E. Kovács Mariska.

Itt vagyok, ragyogok — kívánok jó estét,
 Ide hozott ez a gyönyörű ünnepség.
 Bemutatom magam; én vagyok a Muzsa,
 Ki e mai napot verssel koszorúzza.
 Mivel, ha számomra egy új hajlék épül:
 Nem hagyhatom én azt csengő rimek nélkül.
 Elmondom hát versben, ami szépet tudok —
 Aztán a kuplétól szóhoz úgy sem jutok...

Igen új csarnoka épült Tháliának —
 Üdvözöllek új ház s csodálva csodállak.
 Mikor friss falaid emelkedni látom:
 Megdörzsölöm szemem: való ez, vagy álom?
 Hajdanonta ilyet még hírből se hallék:
 Téli csarnok mellett még egy nyári hajlék!
 Hogyan? Hát az a kor már végképp elmerült.
 Nehéz vándorbotánk — muzeumba került?

Hogyan? hát Thália nem kóborol tovább,
 Végképp kifogja az apostolok lovát?
 El nem hagyja többé az ismerős ereszt.
 Sőt filiszter háját, lépkedve ereszt?
 Becsülete van, sőt hite is neki —
 Még az adóját is pontosan fizeti?
 Évnyegyed elején leszurja a házbért —
 Ezt se hittem volna, nem én, a világot!

Hej régi hiveim, ha föltámadnátok,
 A két kezeteiket be összecsapnátok!
 Egressy, Lendvay, Fánecs, Szentpéteri,
 Garabonciások kőszá testvéreim!
 Déryné ifjasszony maopaság ha élne,
 Nem kuporodnék föl az ekhós szekérbe!
 Megyeri sem járna mindig egy kabátba! —
 Mint egy bank-direktor, szevényeket vágna!

S te, aki sátorfád idehozta egykor,
 Te első uttoró, régi jó direktor,
 Hej, ha te láthatnád: Kócsi Patkó János;
 Truppodnak állandó otthont ad e város!...
 Mecénásod újra föllelnéd e kertbe:
 Körülsuttog itt a nagy Rhédey lelke...
 Csöndes esti szélben összeölelkeztek —
 És a szebb korszaknak együtt örvendeztek...

Csodálkozva nézem a világ folyását,
 Mi cigány életünk nagy megváltozását.
 Hogy nem a pajtában áll immár az oltár,
 És a vándor köldös — tekintélyes polgár...
 Almélkodva nézem s elmerengve kérdelem:
 Jobb-e, hogy nem úgy van, mint ahogy volt régen?
 Nincs semmi sajnálni, elsiratni való,
 Abban ami elmúlt?... Tudj' a Mindenható!...

Ó annak a kornak komédiás népe
 Kincseket hordott a szíve közepébe!
 Ideálok kincsét szórta széjjel —
 Maga meg beérte a száraz kenyérrel...
 Ó ti, barbár nyelvünk kipallérozó,
 Szebb és jobb jövőnek fátylahordozó,
 Ti hódító hősök, kóbor hegedűsök,
 Hódolva köszöntek, dicsőséges ősök!...

Ég a tűzszlop még, mely egykor titeket
 Siró pusztákon át lobogva vezetett?
 Vagy manap a színész, — kellenet robotba! —
 Csak a manára néz — nem a tűzszlopra?
 Idegen isten lett a szíve bálványá,
 És az arany borjút rajongva imádja,
 Nem vonzza a lelke, nem hajtja a vére
 Szent ideáloknak Igéretföldjére?

Rákóczi-út
 Oláry-ház

TANKÖNYV

és iskolaszert szükségletünket szerezzük

SEBŐ IMRE

könyv és papirkereskedésében Nagyváradon Rákóczi-út.

Rákóczi-út
 Oláry-ház

mát is figyelembe véve, joggal lehet tartani a magyar állam zátonyra juttatásától.

Mihelyt leszallunk az üres és céltalan jelszavak vesszőparipájáról és a választói jog reformját a magyar állam speciális viszonyainak megfelelőleg, nem pedig néhány százjas stréber zsebe érdekének megfelelőleg kívánjuk megvalósítani, azonnal másként alakul a helyzet.

Ha az eddigi választói jog feltételeit meghagyva, szavazóvá teszünk mindenkit, a ki 24 éves és irni olvasni tud, a magyar szavazók száma 1.119,247-tel, a nemzetiségieké 732,300-zal szaporodnék, a mi már több százszerezi, lényeges különbséget jelent a magyarság javára. Ha pedig a jelen állapotot figyelmen kívül hagyva, csak az kap szavazati jogot, a ki irni és olvasni tud, 1.608,707 magyar szavazóval 1.013,030 nemzetiségi állana szemben, vagyis a magyarság a nemzetiségiéknél több mint felével felülhaladná a nem magyar szavazók számát.

Első tekintetre eléggé kedvező a kép. Nem szabad azonban magunkat illuziókba ringatnunk és meg kell vizsgálnunk, mi rejlik a számok alatt?

Másfél millió magyar szavazattal szemben egy millió nemzetiségi még nem jelenti okvetlenül azt, hogy három magyar képviselőre két nemzetiségi fog esni, a lehetőség azonban nincs kizárva. Már ez is kedvezőtlen kilátás, hát még ha hozzá vesszük a negyven horvát és az egyelőre még ismeretlen számban bekerülő szocialista képviselőket! Aztán ne feledjük, hogy a 3:2 arány a magyarság javára mindjárt megszűnik, mihelyt a nemzetiségek közt nagyobb lesz a vonzódás a

betű iránt. Még ha a magyarul irni és olvasni tudáshoz lenne kötve a választói jog, akkor a kiegyenlítődés később és nem olyan nagy mértékben következne be. Egyszerűen az irás-olvasás ismeretéhez kötött választói jogosultság azonban rövid idő múlva már nem lenne az a védelmezője a magyar felsőbbeknek, a melynek azt szánták.

A magyarul irni és olvasni tudás, legrosszabb esetben az általános irni és olvasni tudás, illetve az elemi iskola elvégzése nem lehet tehát a választói jogosultságnak egyetlen, kizárólagos feltétele. Ez csak az a minimális feltétel, kelet lehet, melyen belül a választói jognak még további feltételeit kell megállapítani. És pedig vagy úgy, hogy a további feltételek is lényegesek legyenek a választói jogosultságra általában, vagy úgy, hogy ezek a további feltételek a választói jogosultsággal bírónak több szavazatot adjanak.

Mindenkinek, a ki a széles népréteget be akarja vonni az alkotmányos életbe, csak a második mód, vagyis a többes szavazat mellett lehet állást foglalnia. Ha tehát a nemzetiségi vezetők azt kívánják, hogy néptörzsüknek lehetőleg sok tagja legyen választó, ezt csak a többes szavazat rendszere mellett fogadtathatják el lelkiismeretes magyar államférfiival.

Többes szavazata annak lenne, a ki a magyar állam iránti megbízhatóságának valószínűségével bír. Tehát az egyszerű szavazat bírásának feltételein kívül állandó jellegű foglalkozásának, nagyobb korának, családjának, magasabb képzettségének kell lenni. Mindezek a feltételek sokkal nagyobb számmal forognak fenn

a magyarságnál, mint a nemzetiségiéknél. Értelmiségünk, mely előreláthatólag kettőnél több szavazatot fog kapni, 82 százalékában magyar. A képzetesebb, előbbre haladott munkások nagy többsége szintén magyar. A kis- és középbirtokosok közt csaknem 75 százalék magyar van; a nagybirtokosok majdnem kivétel nélkül magyarok. A többes szavazat tehát feltétlenül biztosítani fogja a magyarság politikai fölényét.

Ez azonban nem lesz káros a nemzetiségek becsületes törekvéseire. A magyarság sohasem volt zsarnok; közülünk nem kerültek ki sem kis, sem nagy kényurak. Sőt a többes szavazat maguk a nemzetiségiéknél is csak üdvös hatást fog elérni. Több szavazatot nyer a nemzetiségek egy rétege is, az a réteg, a mely — a hivatásos, sportoló izgatókat és a heccekkől elősködőket kivéve — képes a józan belátásra s a mely a Gedeonok, a Moldovánok példájára a magyar államhoz való hűséget hirdeti. Már pedig első sorban a nemzetiségiéknél érdeke, hogy ezek a józan elemek vegyék át köztük a vezérszerepet holmi nagyipájú, kevés dohányu stréberekétől.

Ezek az alakok természetesen kigyótbékát kiabálnak a többes szavazatra, mely tőlük elveszi a rosszul megérdemelt kenyeret. Hadd kiabáljanak; nincs igazabb próbája valamely üdvös dolognak, mint a kétes egzisztenciák kétségbeesése. *

Szociálisták és nemzetiségiégek szövetezése. Hodzsa Milán orsz. képviselő lapjának, a „Slovensky Tizdenik”-nek mai száma azt jelenti, hogy szeptember havában a tót nemzetiségi képviselők be fogják jelenti választásukat.

... Nem ti apostolok, ti legendás nagyok? A ti hős példátok szívünkbe is ragyog. Nyugton pihenhetek, álmodhattok szépet: Megbecsüljük a ti drága örökségetek! S amelyet megjelölt véretek hullása: Mi is rálépünk a dicsőség útjára... Főszárnyal a lelkem, szivdobogva érzem: Hogy az a fényes kor, nem mult el egészen.

Legyen ez a ház is, Körös vize mentén, A régi, virtusok menedéke szintén. Az a tiszta csillag ragyogjon felette: Mely a pusztaságban őket is vezette... Hogyha fölkelnének a porló vándorok, Ők, az isten fiak, Ők az apostolok; Kedvetlenné nézzenek erre az új házra; Ine a magyarság újabb erős váral

Igen, legyen e ház magyar Muzsánk vára, Gondterhes lelkünknek vidámitására. De ne csak a tréfa, a kuplé, a léha: Szóaljjon meg még a vén Sekszpir is néha!... Járjon benne táncot játszi nyári móka, S csendűjön az édes bűvös magyar nóta, Pacsirtázó kedve, bus-fülemile hangja — Szigligeti fehér falvának harangja...

Nézzük friss falait vidám diadallal S szenteljük föl ama leggyönyörűbb dallal

Mely elődeinknek ajkán is csattogott S annyi deszka sátrat templommá avatott... Mely, mint az imádság zeng a munka előtt: Munkánkhoz nekünk is ez a dal ad erőt! Mint ahogy ők zengték, zengjük mi is e dalt: »Isten áldd meg a magyart!...«

Hajótöröttek.

Írta: Mányiné Pigi Olga.

A komor, hosszú folyosón erős, éles csöngetés futott végig. A villamos drót rezgett, a láthatatlan hanghullámok végigsiklottak a hideg falon s odabent a számozott ajtók megett megmozdultak a betegek: valakit hoztak. Valakit, akivel sietnek... Utána nemsokára léptek zaja, suttogó beszéd hallatszott az emeletről, a főorvos szobájából. Azután csönd lett megint. Irtóztató süket csönd, a hol a lélekzetvételnek is visszhangja van, a sóhajtás is szorosan hallik.

Egy fiatal leány felkőnyökölt az ágyon s lázas szemei az ajtóra tapadtak. Izgatott lelke látott és hallott a betett ajtókon keresztül. Látta a fölcsavart villamos lámpákat, az orvosi műszerek hideg, borzongató fényét, a tudós professzort, a ki a beteg fölé hajlik s a szelid arcu kedves testvéreket, a mint nesztelen lépé-

sekkel hordják körül a jeges ruhát, a kötőszalagokat.

A halál sápadtságával feküdt a férfi a hosszú, alacsony asztalon. Mellén fel volt tépve a finom, fehér ing, s ebből lassan szivárgott a piros vér. Szótalan, mély csöndben állottak körül a fiatal orvosok. Végre megszólalt a professzor: azt hiszem sikerül megmentenünk. A tüdő balszárnya van megsérve, de ha a golyót eltávolítjuk, renben lesz minden. Urak, lássunk hozzá! Isten nevében!

Egy lázas hét telt el, mondhatatlan hosszú éjszakákkal, — mire a beteg eszmélni kezdett. S akkor, — le akarta tépni a köttést. Mért nem hagyatok meghalni! — kiáltotta. Már ott voltam, szép szerelmesem ölbebe hajtva fejem. Ő hűvös márványkezelével simogatta homlokom... Körülöttünk nagy fehér virágok nyíltak, vörös kelyhű virágok... Egy-egy élet volt mindenik. Az a kicsi vörös kelyhű bennük az ellobbant láng árnyéka a földről, az élet kis mécsesének visszfénye, a mire ráborul az örök nyugalom fehérsége, a csönd. Én már ott voltam a halál országában, oh hadd, menjek vissza megint!

Egy puha kéz szeliden végigsimogatta a homlokát:

— Élnie kell, az Isten úgy parancsolta és a — menyaszonya...

Legjobb reklám az olesó árulás!	120 széles divatos kosztüm szövet métere	95, 125, 175	kr.	23 méter. 4/8 Kreász vászon	460, 490	kr.
	120 » sima gyapju »	55, 95, 125	»	23 » 9/8 Jácint »	514, 625	»
	120 » divat blouve »	48, 75, 95	»	23 » 9/8 Liliom »	690, 120	»
	Valódi Francia delaineek	55	»	Sveici himzések métere	15, 20	»

Szigoruan szabott **GUTFRIED TESTVÉREK** áruházában a „Gólyához“ Szigoruan szabott : : **== Szent László-tér (Holdas-templom mellett) ==** : : **árak** : :

tóknak, hogy a nemzetiségi párt a parasztpárttal, a radikális polgári párttal és a nemzetközi szociáldemokrata párttal az általános és titkos választójog érdekében koalíciót alakít. Ezt a hirt a »Népszava« is megerősíti.

A bankkارتel ellen. A bankkارتel káros kihatásai még ez ideig kiszámíthatatlanok. — Hogy nagyon káros s óriási hátrányára lesz az ország gazdasági fejlődésének azt már mindenki tudja és mindenki tiltakozik is az ellen. Ez ideig csak magánosok és egyes egyesületek voltak a tiltakozók sorompójába most azonban megmozdultak a törvényhatóságok is. A mozgalom megindítója Baranyavármegye. — Átlátva a jelenlegi nehéz gazdasági helyzetet felismerte a jövő veszedelmét, melyet a bankkارتel okozhat azért legutóbbi közgyűlésén kimondotta, hogy akcióba lép a bankkارتel ellen. Elsősorban felirattal élt a kormányhoz, a melyet arra kért, hogy a bankkارتel megkötése ellen tegyen meg minden intézkedést. Ha azonban még ennek dacára is megkötik egyes intézetek a kártelt úgy ezeknek támogatásától az állam álljon el s a pénzt olyan intézetek segélyezésére fordítsa, amelyek kártelen kívül állnak. Továbbá törvényhozásilag rendeljék el, hogy a kamat 6 százaléknál magasabb nem lehet s így a jelenlegi 8 százalékat két százalékkal esne. A feliratot minden vármegyének megküldte Baranyavármegye oly felkéréssel, hogy csatlakozzanak a mozgalomhoz.

Villamostelep a Jád-patakánál.

Olcsó villamosáram Nagyváradnak.

A külföldön, de különösen Amerikában ma már bámulatos technikai műveket létesítenek. A különböző műszaki erők felhasználásával mindjobban legyőzik a térbeli távolságot.

A villamos erő minél olcsóbb előállításán sokat fáradoznak, mert ebben van legtöbbször a siker biztosítéka.

A villamos áram előállítása gőzerő felhasználásával nem csak költséges, de különösen a szénárak folytonos ingadozásával, a gyakori szénbányász sztrájkokkal, nagyon bizonytalan is. Ezért a külföldön igyekeznek az olcsó vizezőt felhasználni a villamos energia előállítására.

E tekintetben a sok közül elég, ha a világhírű Niagara vizesés erejének felhasználására utalunk, amelynek villamos telepe óriási távolságokra fekvő városokban látja el villamosárammal a vasutakat, közvilágítást, gyárakat stb.

Hazánkban legnagyobb az ikervári vízmű de csekély kivételektől eltekintve, még alig használjuk másra a vizezőt, mint a kisebb vízimalmok hajtására. Csak elvétve találunk egy-egy másnemű ipartelepét, amely turbinákra lenne berendezve.

Mikor a nagyvárad városi villamostelep létesítéséről szó volt, *Pekanoivits* Imre vizsgálói igazgató főmérnök felvetette az eszmét, hogy a Körözs vizeinek erejét kellene felhasználni a villamos telephez szükséges hajtóerőre. Azonban az egész eszme elaludt s Nagyvárad városa felépítette villamostelepét.

Alig egy hónappal ezelőtt vetette fel gróf *Korniss* Károly egy hatalmas központi villamostelep létesítésének tervét, a Jád-patak vizeirejének igénybevételével. Az a hatalmas erő, amely ezen patak vizeinek esésében van, kellőleg felhasználva képes lenne nemcsak a környéken keletkező iparvállalatoknak szükséges villamosáramot előállítani, hanem Nagyváradot is ellátni egy a világosításhoz, mint a villamosvasut és az ipari munkagépek üzeméhez szükséges villamos árammal, még pedig olcsóbban, mint a mai előállítási ár.

Gróf *Korniss* Károly tett is ajánlatot ez irányban Nagyváradnak.

Hogy a terv nem kivihetetlen, azt nemcsak az eddigi példák mutatják, hanem erre garanciát nyújt az a körülmény is, hogy a terveket az e tekintetben legkiválóbb hazai szakemberünk, dr. *Hoór* Mór készíti, akinek nem csekély része van abban, hogy a budapesti Ganz-cég nemcsak Európában, hanem Amerikában s más világrészekben is kiváló hírnévnek örvend.

A Jád-patakánál tervbe vett villamostelep ügyében augusztus 22-én helyszíni tárgyalás volt, amelyen Nagyvárad városa, mint szintén érdekelt, képviselve volt *Bordé* Ferenc főjegyző és *Komlóssy* József gazdasági tanácsnok által.

A tervbe vett művet a Jád-patak Budurázsán felüli részén az u. n. Lája vizesésnél tervezik. Itt egy keskeny völgynyíláson ömlik le a Jád-patak, A tervszerint itt völgyelzáró gátat építenének s nagy kaliberű betoncsövön vezetnék a szükséges vizet a mostani patakmeder felett vízszintes irányban oly távolságra, hogy a betoncsövön vezetnék a szükséges vizet a mostani patakmeder felett vízszintes irányban oly távolságra, hogy a betoncsövön mintegy 100 méter magas esése legyen a vizezőnek. Az így leömlő vizező alá helyeztetnék el a turbinák, a szükséges mért számban. Egyelőre állandó 1500 lóerőre készítenék el a turbinákat, de ha szükséges, 5—6 ezer lóerőt is képesek előállítani a víz felhasználásával.

A terv kivitele esetén ezen turbinák hajtának a villamos energia előállításához szükséges dynamokat stb.

Nagyvárad nem csak sokkal olcsóbban kapná a szükséges villamos áramot, hanem minden eshetőségre számítva, a vállalat átvénné Nagyvárad város villamos telepét, amely tartalékkal szolgálna.

Gróf *Korniss* Károly különben ígéretet tett Nagyvárad város jelenlevő képviselőinek, hogy

Révedező szemekkel nézett körül a férfi:

— A menyesszonyom? — hol vagyok? — hol van ő?

— Itt és mindenütt, a lelke veled van mindig.

A férfi megint lecsukta szemét s a karcsu fiatal leány sietve csavarta fejére a jeges borogatást. Aztán gyorsan kisiklott a folyósóra, le a kert felé vezető uton, a lábbadozó betegek közé.

Futva jött rá szemközt a kedves testvér. Szinte pihegett a sietéstől. Főködtőjének fehér szárnyai libegtek, kezében orvosságos üveget szorongatott. Ha felébredt volna a beteg, míg a gyógyszerért járt. Segíts jó Istenem!

— Nincs semmi baj, kedves testvér! — Alszik, én magam tettem fejére a vizes ruhát, — mondta a leány s elpirult.

— Jézus megfizet érte, kisasszony, — mondta az apáca és besubant az ajlón.

Odakint tavasz volt, sejtelmes, édes tavasz. A bokrok virágba borulva, a pázsit üde, zöld, maga a reménység. Zümmögő bogarak repkedtek szerteszéjjel, játszó madarak kergedtek az ágakon. Idelent halovány, vándorzó alakok bizonytalan léptei alatt csikorogott a fűvény, száraz köhögés vegyült a körszür körül ébredő élet vidám akkordjai közé. Az

ember, a világ ura, a teremtett lények legtökéletesebbike, tehetetlen vágódással néz a madár után, mely könnyű szárnyon suhan el fölötte, nem gondol a mával, a holnappal, Isten kezéből úgy vesz mindent a hogy ő akarja. Nem tör önélete ellen, nem igyekszik megnyujtani a percekét, mik a röhögő kötik, hanem ha elkövetkezik az ő órája, panasz zúgolódás nélkül hajtja le kis fejét. Oh, boldog az a madár!

A karcsu leány álmatagon néz maga elé. Hosszu fehér ruhája mint habos felhő fogja körül nyulánk, törekény alakját, szeméi alá sötét karikát rajzolt a kiállott szenvedés. A napsugár megcsillan aranyos haján, végigsiklik alabástromszerű vonásain s ő felnyitja halovány szájszéleit s teli tüdővel szívja magába az erős életadó levegőt. A vére fölpezsdült tőle, fiatal szervezete gyözedelmeskedik beteg, elernyed lelkén s érzi, hogy az élet mégis szép és az Isten keze jó, véghetetlen jó. Már nem esik kétségbe, ha vigasztalan jövőjére gondol. Lelkét megedzette a fájdalom, testét a szenvedés s ha körülnéz, a nagy világban látja, hogy nincsen egyedül. Nagyon sokan vannak, kiknek csordultig ki kellett üríteniök a keserűségek poharát és akiknek szíve hasonlatos a Szűz Anya szívéhez, amelyen hét tőre járt át a fájdalomnak.

Főlnéz a rideg, magas épületre, a lefűgöngyözött ablakokra és elébe jut a férfi, a ki az imént le akarta tépni a kötést sebéből. Micsoda különös belső ösztön kényszerítette őt arra, hogy abban a pillanatban az ágya mellé lépjen? — Valami titkos kéz vezette az övét, hogy végigsimítsa vele a lázas homlokot s adta ajkára a szót, vigasztalást.

A leányt valami tulvilági hallucináció fogta el s arca szokatlan lázas lett megint. A menyasszonya, — suttogta magában s a halott leányra gondolt, a kinek lelke immár a végtelent futja s talán most itt lebeg körülöttük, mint virágillat, mint enyhe fuvalom.

Közös sors hozta ide s a közös kétségbeesés. Nem akarták viselni a szenvedést, szembezártak az Isten akaratával, a kik maguk akartak határozni élet és halál fölött. De a Mindenható kéz megbillentette a férfi kezében s visszaadta az életnek a halás méreg dermedtségében szunnyadó leányt. Élnek — s élni fognak. A leánynak a lelke is él már, amazé meg a sötétség rémeivel viaskodik.

A csipős, koratavaszi szél az arcába fujt, de ő nem érezte, hogy fázik. Összekulcsolta a két kezét s beszélt a falevélnek, a semminek: gyógyítani fogom a lelkét, úgy sincs más célja életemnek.

Ftük! — Menjünk Klein Sándor és Vilmoshoz Fő-utca — (Staniszló-utca sarkán)

Leányok! üzletébe vásárolni, kapunk ott minden felszerelést ami szükséges, hogy az iskolában rendes tanulók lehessünk. Iskola-táskák 23, könyvszíjjak 20, tentatartók 10, patent harisnyák 14, kötények 35, gallérok 5, ingek 70, kofferek 1 —, keték stb. **Intézetek részére teljes felszerelések.**

Grammophonok nagy választékban részletfizetésre is.

a vállalat és Nagyvárad városa között kötendő szerződés-tervezetet mielőbb megküldi Nagyvárad városának.

Ennek megérkezése után bírálja meg a város, hogy minő álláspontra helyezkedik Nagyvárad városa a kétségtelenül kecsesgató tervvel szemben.

A végrehajtási novella és a pénzintézetek.

— A pénzintézetek szövetségének gyűlése. —

A most már szentesített és kihirdetett végrehajtási novella tárgyában tudvalevőleg a Magyarországi Pénzügyi Országos Szövetsége akciót indított.

A szövetség biharmegyei bizottsága tegnap délután ülést tartott a kereskedelmi és iparkamara helyiségében, dr. *Hoványi Géza* elnöke alatt, amelyen jelen voltak dr. *Adorján Armin*, dr. *Lengyel Zsigmond*, *Löwinger József*, *Benedek József*, *Kelen Béla*, dr. *Szilágyi Géza*, *Aczél Zsigmond*, *Grósz Sándor*, *Markovits Sándor*, *Balogh Vilmos* továbbá a vidékről dr. *Schwimmer Márton* és *Ripiczky József*.

Dr. *Hoványi Géza* elnök az ülés megnyitása után kifejezést adott azon nézetének, hogy bővebben nem szükséges foglalkoznia az új végrehajtási novellával, mert annak hátrányait ugy is ismerik. A szentesített törvény ellen nem agít, de oda kell hatni, hogy a novella kellő módosítást nyerjen. Gyűjtsék össze a jellemző eseteket, hogy azok feltárásával s a központ bevonása után rábírhassák a törvényhozást a sérelmek orvoslására.

Dr. *Adorján Armin* azt kívánja, hogy minden alkalommal hangoztassák, miszerint az új novella az ipart és kereskedelmet mélyen sérti. Kísérjék figyelemmel az átmeneti időt s az összegyűjtött adatok alapján a központot végigkísérni, a novelláris uton leendő orvoslás tekintetében.

Dr. *Lengyel Zsigmond* szerint tisztában vannak már a novella káros következményeivel s így felesleges a tapasztalatok gyűjtése. Most kell országos akciót indítani. Különbösen hiszi, hogy csinálnak is valamit, mert a no-

Szinte ruganyos léptekkel ment föl a lépcsőn.

Másnap virágot vitt fel a betegnek. Pár száll ibolyát, a mit a kertben talált. Felhuzta az ablakredőket, a nap rájuk sütött és a bogarak zümmögése behallatszott hozzájuk. A férfi önkénytelen nagyot, mélyet lélegzett és fölnyitotta a szemét. A leány rámosolygott szeliden, miközben ujjai közzé csuszította az ibolyákat: a menyasszonya küldte. . . És úgy aludt el a férfi, lesóványodott, sárga ujjai közt a virággal. . .

Igy minden nap. Az élő beszélt a halott leányról szép meséket. Virágkehelyből izenetet olvasott neki. S a férfi türelmetlenül várta a reggelt; vajjon eljön-e újra? Már fönt járt ő is s ketten bolyongtak a kertben. A férfi imbolygó lépésekkel, a leány üdén, pirosan, mint a nyíló rózsá.

Egyszer aztán elváltak. — Megszorították egymás kezét hálából, barátságból. — A leány a nagynénjéhez ment egy kis hegyi faluba, hogy pár hét múlva visszajöjjön s újra kezdhesse a kenyér után való hajszát, szaladgálva egyik zongora-órától a másikra — a férfit, a ki jó módban s a sorstól elkényeztetve élt, utazni küldték az orvosok enyhe klímá alá. És ők szerettettel gondoltak vissza a komor, rideg épületre s a hogy évek múlva az évek forgataga valahogy megint összedorták őket. — Férfi érzelemtől remegő hangon mondta a leánynak: gyógyítson meg újra. . .

vella a kincstár és a törvényhatóságok érdekeit is sérti.

Hoványi Géza telemli hogy a novella elleni mozgalomra azt mondták, miszerint az csak kortesfogás a régi szabadelvű párt hívei részéről; ezért bevárták, míg a novella szentesítést nyert.

Kelen Béla nem tartja oly veszélyesnek a novellát, mert az csak az átmenetnél okoz megrázkódtatást; de azután jótékony hatású lesz s ki fog tűnni annak igen sok előnye. Ő a passzív resztencia híve. Ha azután adatok lesznek a novella káros hatásáról, akkor bírják rá a kormányt a bajok orvoslására.

Az ülés ezután a következő határozati javaslatot fogadta el:

A Magyarországi Pénzügyi Országos Szövetségének biharmegyei bizottsága már nyilatkozott az álláspontjához híven, ezáltal is figyelmezteti a kötelekbe tartozó intézeteket, az új végrehajtási törvény sok tekintetben hátrányos rendelkezéseire s mivel az életbe léptetés után most már a törvény megváltoztatására törekednie céltalan volna: ez irányban feladatát eszentul az fogja képezni, hogy a gyakorlatban szerzendő tapasztalatokat egybegyűjtve, azok alapján és minden esetre az összes intézeteket képviselő központ útján, kellő időben és helyen megkísérelje az illetékes tényezőket a sérelmes intézkedések önkéntes orvoslására rábírní. E tekintetben a Szövetség számít minden egyes intézet hatóság támogatására és viszont a maga részéről is, úgy felvilágosítással, mint esetleg közbenjárással, vagy más módon igyekezni fog elősegíteni az átmenet nehézségeinek enyhítését, a közös bajos megszűnését.

Rehabilitált tanító.

A folyó év tavaszán egy nagyváradí intelligens fiatalembert helytelen információk alapján oly cselekmény elkövetésével vádolták meg a sajtó útján, amelyek miként a vizsgálat kiderítette a valóságnak nem felelnek meg. Nevezetesen májusban bejárta a lapokat — lapunkban is megjelent a hír — hogy a szolnokpacalusai tanító egy pénzhamisító szövetkezetbe keveredett s azokkal együtt hamis pénzt gyártott s a csendőrség leleplezte őket.

Az ügy újabb állásáról készségesen közölik debreceni tudósítónknak a következő jelentését.

A debreceni királyi törvényszék tegnap tárgyalta a szolnokpacalusai pénzhamisító társaság ügyét. A pénzhamisító társaság a vád szerint állott Szarka Mihály, Simon Ferenc szolnokpacalusai gazdálkodókból és a tanítóból. A vád tárgya az volt, hogy Szarka Mihály öt koronások hamisításhoz mintát készítettett Simon Ferencel s ezeket a mintákat elvitte az ottani római katolikus tanítóhoz. A vád csak pénzhamisítási kísérlete miatt indult meg. A mintákat ugyanis a csendőrök megtalálták és a vizsgálat folyamán elküldték a körmőcbányai pénzverő hivatalba, mely megállapította, hogy a gipsz minták teljesen alkalmatlanok a pénzhamisításra, mert nagyon kezdetlegesek.

A tárgyaláson a szolnokpacalusai tanító dr. *Papp Károly* nagyváradí ügyvéd védte. A vádhatóságot dr. *Tury Endre* képviselte. A törvényszék tanácsának elnöke *Hoffmann Ottó* táblabíró volt. A kihallgatott tanúk vallomásai Szarkára és Simonra terheltek voltak, ellenben a tanítóra vonatkozólag egyöntetűen kedvező-

leg tettek vallomást. Elmondták ugyanis, hogy a tanító nem tudott semmit se arról, hogy a két ember mit szándékozik csinálni. Szarkáék többször megfordultak nála, azonban a pénzhamisításról szó sem volt. Egy este azonban Szarka egy rossz gipsz-mintát vitt a tanítóhoz megmutatni. A minta egy ötkoronásnak volt a rossz lenyomata.

Szarka elmondta, hogy mit szándékozik ezzel csinálni. A tanító mikor meghallotta az ember terveit erélyesen lépett fel és felszólította, hogy mondjon le erről a szándékáról és a mintát azonnal vigye el tőle. A paraszt gazda azonban nem engedelmeskedett és másnap ismét megkísérelte, hogy megnyerje magának a tanítót. A tanító azonban most már feljelentéssel fenyegette meg a gazdát. Amikor ezek történetek akkor léptek be a csendőrök a tanítóhoz és ott megtalálták a mintát s ezért indult meg a vizsgálat.

A törvényszéki tárgyaláson maga Szarka is megerősítette a fentieket, amiből a tanítónak teljes ártatlansága tünt ki. A törvényszék bevizsgálta a tanító ártatlanságát és ezért őt felmentette. Ellenben Szarka Mihályt 4 hónapi és Simon Ferencet 1 hónapi fegyházra ítélte.

A törvényszéki ítélet teljesen rehabilitálta a meghurcolt tanítót s mi örömmel adunk helyet a tanító meghurcolt becsületének rehabilitálására.

A munkaszünetre vonatkozó törvényjavaslat.

A főkapitány javaslata.

A kereskedelemügyi miniszter tudvalevőleg leküldötte az ipari munkának vasár- és ünnepnapokon való szüneteléséről alkotott törvényjavaslatát avégből, hogy a törvényhatóságok nyilatkozzanak a javaslatra vonatkozólag s észrevételeiket vele legkésőbb szeptember hó végéig is közöljék.

A városi tanács kiadta a javaslatot tanulmányozás és észrevételezés végett a rendőrfőkapitánynak. *Gerő Armin* rendőrfőkapitány tegnap tette meg észrevételeit s a tanácshoz intézett előterjesztésében általában sikerültnek mondja a törvényjavaslatot, különösen két szakaszt. E szakaszok egyike a polgármesterre ruházta az eddig kizárólag a keresk. minisztert illetett ama jogot, hogy méltánylást érdemlő esetekben a munkaszüneti korlátozás alól kivételt engedélyezhessen. (Mi pedig ezt veszedelmesnek tartjuk. Szerk.)

A másik szakasz az ipari munka és kereskedelmi kiszolgálás tekintetében egységesen intézkedik, olyként, hogy a vasárnapi zárás ideje déli 12 óra. A törvényjavaslatnak vannak azonban oly részei is, melyek szerinte nagyon is kihívják a jogos bírálatot. Ilyen a 11. §. egyik része, mely az italmérésekre nézve úgy intézkedik, hogy a kizárólag pálinka mérők üzletei a munkaszüneti napon csak délelőtt 10 óráig tarthatók nyitva, egyéb italmérések pedig egész nap. Ez utóbbiakban azonban délelőtt 10 órán túl nem szabad pálinkát mérni.

Ez a rendelkezés azért abszurd, mert a tilalom ellenőrzése egyenesen képtelenség: ha

Új férfi-, fiu- és gyermekruha-üzlet.

Van szerencsénk a t. ruhavásárló közönség b. tudomására hozni, hogy **Zöldfa-utca (Zöldfa-szálloda épületében, a Söröcsarnok mellett)** e hó folyamán egy férfi-, fiu- és gyermekruha-üzletet nyitottunk, hol legfinomabb szövetekből készült ruhák óriási nagy választékban és igen olcsó árak mellett kerülnek eladásra. **Jelszavunk:** „Kevés pénzért szép ruhát, jó ruhát és csinos ruhát. — Megtekintés ingyen, próbabevásárlással meglehet mindenről győződni — Kiváló tisztelettel

GELBERG ÉS NAGY.

pedig a tilalmat nem tudják megtartani a hatóságok, akkor kár törvényt alkotni róla. E helyett azt javasolja a rendőrőrkapitány, hogy a kizárólag szeszes italok árusítására szolgáló üzletek a munkaszüneti napon egésznap zárva legyenek.

A 14. §. pedig az eddigi országos jogszokás ellenére azt rendeli, hogy Szent István napján, husvét, karácsony és pünkösd első napján a napi piac is szüneteljen. Ez ellen is kifogása van a kapitánynak.

Ezért s ezzel szemben javasolja, hogy a napi piac korlátozása töröltessék a törvényjavaslatból. Hisszük, hogy a kormány ennek dacára is megmarad eredeti tervezete mellett.

UJDONSÁGOK.

* **Tanítóból segédtanfelügyelő.** *Szentkereszthy* Tivadar volt nagyváradi—ujvárosi r. kath. tanító tudvalevőleg az ungmegyei kir. tanfelügyelővé nevezett ki. A kiváló tanférfiu most foglalja el új állását s családjával ma utazik el Nagyváradról. Volt tanító társai távozó jeles kartársuk tisztelerére a Széchenyi éttermében barátságos bucsulakomát rendeztek, amelyen szellemes felköszöntőkben ünnepelték a kiűntetett tanférfiut.

* **A közös hadügyminiszter elégedetlen.** A katonákat tudvalevőleg, ha valamelyik községen átvonulnak, a lakosság bizony nem a szalonban helyezi el őket, hanem oda, ahova tudja. És még így is csinálnak annyi kárt a községnek, hogy jó ideig nem heverik ki. Az eddigi ellátás azonban nem volt jó s a katonák bejelentették ezt a közös hadügyminiszternek, aki a belügyminisztert értesítette a panaszokról. A belügyminiszter most körrendeletet bocsátott ki minden vármegye törvényhatóságához, hogy a jövőben gondosabb ellátásban részesítsék a katonákat. Nevezetesen állandóan tiszta helyeket adjanak szállásul, az eledelekhez szükséges anyagok frissek és elsőminőségűek legyenek. A katonákat tartásuk nyilvánvalóan, hogy a katonák tudják mindég, hogy melyik kútból szabad inni. És végül a hatóságok a megbetegedett katonát ne csak a polgári hatóságnak, hanem a katonai hatóságnak is jelentésük be.

* **A megye őszi közgyűlése.** Biharvármegye őszi közgyűlését a jövő hónap 16-án fogja megtartani. A közgyűlés elé igen élénk érdeklődéssel tekintenek. Tárgyalás alá fog kerülni egy pár igen fontos ügy, amelyek színessé fogják tenni a gyűlést. A közgyűlésre már is nagy apparátussal készülnek s a bizottságok már megkezdték az ügyek előkészítését. Különösen a számvevőség volt igénybe véve ez ideig. Most fogják tárgyalni a megye költségvetéseit s ezeket előzőleg 15 napig közszemlélésre kell kitenni azért már tegnap a harmadik szakosztály átvizsgálta a számvevőség tervezetét és ma már szemlélésre van kitéve az egész költségvetés a vármegyházán. Az idei költségvetés nagyobb terhet fog róni a megyére

amennyiben a pótdók száma az 1909. évre 9 és félszázalékban van előirányozva. Ez az új teher annál inkább súlyos lesz a megyére, mert még a folyó évi költségvetés alapján előirányzott pótdók sem folytak be sőt kismértékben lettek vetve s így ez a jövő évvel egyszerre lesz behajtva. Az új pótdók a következő arányban és alapokra lesznek előirányozva. Községi segéleti alapra 5 száza lék tisztii nyugdíj alapra 1 és fél, jegyzői nyugdíj-alapra 1, a gyermekvédelmi célokra fél, a kórház kitelepítésére egy és a közegészségügyi alapra félszázalék a javaslatba hozott pótdók.

* **A községi tanerők beosztása.** A nagyváradi községi iskolaszék által kiküldött bizottság tegnap délután osztotta be az egyes osztályokhoz a községi iskolák tanítóit és tanítóit. Nagyvárad városánál jelenleg 54 tanerő van alkalmazva. Ezeket az illetők lakhelyének lehető figyelembe vételével osztották be a meglévő 53 osztályhoz. Az egy osztály nélkül maradt tanító a felügyelői irodában és mint állandó helyettes lesz alkalmazva.

* **Két új alszámvevői állás rendszeresítése.** *Ragány* János főszámvevő erélyes hangú előterjesztést intézett tegnap a tanácshoz, illetve törvényhatóságához. Rámutat, hogy a városi számvevői hivatal személyzetének szaporítását már 10 éve sürgeti, de a törvényhatóság nem tett ez irányban semmit. Ma a számvevőség ügyei összehalmozódniak; a könyvekben csak az ez évi január hó végéig előfordult adatok vannak elkönyvelve; a költségvetéshez csak az előkészületeket tudták megtenni; a liquidálandó számlák egész halmazzal összegyűltek. Sürgősen két végleges alszámvevői állást kér rendszeresíteni, hogy 1909. január 1-re már elfoglalkassák helyeiket. Az állásokat egyenkint 3100 korona fizetés és 700 korona lakbérrel kéri rendszeresíteni. Ennek felét a villamosmű, felét pedig a közpénztár fedezné. Az előterjesztést azzal végzi a főszámvevő, hogy ha ezen előterjesztése is eredménytelen marad, a felelősség alól csak oly módon volna képes kitérni, hogy nyugdíjaztatását még ez év folyamán kérelmeznie kellene.

† **Román József halála.** A nagyváradi ügyvédi karnak gyásza van. Egyik érdemes veterán tagja: *Román* József ügyvéd tegnap hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt régebben harmad-alispánja volt Biharvármegye, majd országgyűlési képviselőnek választották; az autonomia ügyében kiküldött országos bizottságban szintén résztvett, mint a gör. kath. hívek egyik képviselője. Az utóbbi időben már csendes visszavonultságban élt, sokat betegeskedve. Temetése valószínűleg hétfőn délelőtt lesz.

* **Ingyen gyógyszer a szegény tüdőbetegeknek.** A nagyváradi tüdőbetegek hegyi gyógyító és üdülőhelye részére, a szegény betegek ételmezésének ellátása céljából, a belügyminiszter évi 6000 korona államsegélyt engedélyezett. A belügyminiszter értesítette *Glacc* Antal főispánt, hogy ezen összeget a jelzett célra már kiutalta. Ezenkívül azon örvendetes intézkedést tette a belügyminiszter, hogy fel-

hatalmazta dr. *Gerő* Sándort, a hegyi üdülő- és gyógyhely agilis vezető orvosát, miszerint a kezelése alatt álló szegény tüdőbetegek részére gyógyszereket rendelhessen az országos betegápolási alap terhére. A miniszter ezen intézkedése nagyban elősegíti a szegény tüdőbetegek gyógykezelését.

* **Egy nagyváradi ifju borzalmas halála.** Megemlékeztünk a fővárosban, a Korotnay és Finály cég Kossuth-utcai derogéngáz raktárában történt borzalmas robbanásról, mely több áldozatot követelt. A rémes szerencsétlenségénél súlyos égési sebeket szenvedett egy nagyváradi fiatal ember is: *Sinka* Károly is, aki tegnap reggel iszonyu kinok között meg is halt. *Sinka* Károly fia volt *Sinka* Jánosnak, a nagyváradi-olaszi-i plébánia templom harangozójának. A 23 éves, derék, igyekvő fiatalember mint munkavezető volt alkalmazva a gyárban, heti 50 korona fizetéssel. Szolid életmódot folytatott s keresetének nagyrésztét megtakarította, mivel önállósítani akarta magát. A végzetes szerencsétlenség most borzalmas módon semmisítette meg ezt a nemes törekvőt.

* **A kivándorló még a gyermekét is megtagadja.** *Németh* Géza lakatos ezelőtt 10 évvel Amerikába vándorolt ki családjával együtt. 1906-ban azonban *Gizella* nevű leányát haza küldte *Tenkére*, hogy tanulja a magyar nyelvet. A kis leány öz. *Farkas* Ferencnével *Németh* sógornőjénél nyert ellátást. A kis leány tartásdíja fejében havonta 40 koronát küldött *Németh* Amerikából. Ezt a küldeményt azonban a múlt hóban beszüntette s azt írta, hogy a kis leányt valamelyik jobb családnál helyezték el, mert ő több pénzt nem küld. A kis leány kijelentette, hogy inkább öngyilkos lesz semhogy idegen emberhez menjen lakni. Az özvegy asszony nem tudja tovább tartani a leányt és tegnap kérte a tenkei elöljáróságot, hogy gondoskodják miszerint a leányt Amerikába vigyék. A kis leány is ezt akarja annál is inkább, mert édes atyjának állítólag emeletes haza van *Dugnesne* város *Comp* 20. sz. afatt. Most a hatóság fog közbe lépni, hogy *Németh* a gyermekéről gondoskodják.

* **Kellemes szórakozás.** *Fülöp* István az Európa szálloda tulajdonosa kellemes meglepetésben részesíti vendégeit. Nap-nap után s esténként mozgó fényképes előadásokat tart, szép időben gyönyörű, Nagyváradon csaknem egyedül álló kertjében, kedvezőtlen idő esetén pedig a tágas étteremben. Hetenként háromszor újváltoztatásos műsor. Nagyszerű magyar konyha. Saját termésű borok és állandóan finom csapolt *Dréher-sör*. *Belépti-díj nincs*. A zenét *Pócsi* Laci hírneves zenekara szolgáltatja.

* **A Pannonia-kávéházban ma este Kóczé Antal** teljes fővárosi zenekarával hangversenyt tart.

* **Uj vendéglő.** A volt «Kecskeméty féle» vendéglő — mely a vidékiek kedves találkozó helye *Strobl* János vendéglős vette meg. Nagy helyisége. Kitűnő borok és frissen csapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

x **MOLNAR H.** Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és thea-sütemény kapható. Telefon 395.

Gerstenbrein Tamás és Társa

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczi-út 55. (Diósi fatelep).

Ajánlja nagy raktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador szíremlékekben. Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugyiszintén régi síremlékekben. sírboltok s sírkövekrenoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és s i r k ó g y á r .

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fióktelepek:

Déva. Nagyszeben. Bánpatak.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: d. u. Gül-Baba, este 'Postás fiu és huga.

Hétfő: Postás fiu és huga.

Kedd: Postás fiu és huga.

Szerda: Gépirókisasszony!

Csütörtök: Gépirókisasszony.

Péntek: Gépirókisasszony.

A szinkör megnyitása.

Ünnepszamba ment a tegnap esti első előadás a szinkörben. Zsufolásig megtöltötte a közönség a Rhédey-kert fái alatt meghuzódó csinos pavillont s így az előadás a szó szoros értelmében izzó hangulat mellett folyt be.

A zenekar nyitotta meg az estét a magyar zeneköltészet egyik legremekebb alkotásával, Erkel Hunyady-nyitányával. Azután E. Kovács Mariska lépett a lámpák elé s az ő pompás előadásával elszavalta Sas Ede alkalmi prológját. A csinos vers, melyet mai számunkban közlünk, igen tetszett s mikor végül az egész társulat élnekelte a Hymnuszt, a közönség felállt s állva hallgatta végig a magyarok fohászatát.

Az est egészben a magyaros jelleget domborította ki. A Cigánybáró és a Csikós egy-egy felvonását adták, a téli színházból már is mert jó előadásban. Tapok volt bőven: Károlyi Leona, Hajnal György, Pogány Janka, Toronyi, Sik Rezső, Diósi Nusi és minonyáján a pihenő után friss kedvvel és új erővel léptek fel szerepeikben. Egy új, fiatal színészt is vettünk észre: Gózon Lajost, a ki úgy látszik, használható tagot jelent a társulat névsorában.

A közönség általában meg volt elégedve a megnyitó est sikerével! a ki találkozott az igazgatóval, sietett gratulálni. A buffet is sokakat vonzott a rekkenő hőségben; hiába épült fából a szinkör, a meleg ott is kipróbálja a közönséget. Konstatálták a szinkör egy hiányát is: az emeleten a harmadik sortól kezdve feljebb kell emelni az üléseket, mert a mai állapot mellett nem lehet a szinpadra látni. Ezen sürgősen segíteni is fognak.

TÁVIRATOK.

A király betegsége.

Ischl, aug. 29. Ő Felsége állapota ma kitünő. Egész éjjel szakadt az eső, délelőtt nedves és hűvös volt az idő, de a király ennek dacára résztvett az Erzsébet királyné kórház alapkövetételének az ünnepélyén.

A Bubics-ügy.

Budapest, aug. 29. Bubics püspök hagyatékából Hets Ödön ötvenezer koronát helyezett bírói letétbe. László Fülöppel és Várkonyi Ödönnel Hets egyezsége lépett s így László 34 ezer és Várkonyi 4 ezer koronát kapnak. Az ügyész az egyezés alapján a vádat most már csak Hajnóczi ellen tartja fenn.

TANÜGY.

A tanév megnyitása a főgymnásiumban.

A nagyváradai prem. főgymnásiumban a javító pótló és felvételi vizsgálatok folyó évi aug. hó 31-én d. e. 8 órakor veszik kezdetüket. Aug. 31-én d. e. lesz a magántanulók írás vizsgálat, szept. hó 1-én pedig a magántanulók szóbeli vizsgálat.

Az osztályfőnököknél való jelentkezés és a folytatólagos beírások (V-VIII. osztályba) szeptember 2. és 3. napjain d. e. 8-11-ig történnek.

A tanév ünnepies megnyitása szeptember hó 4-én, d. e. 9 órakor lesz, az előadások kezdete pedig szept. 5-én.

Az érettségi vizsgálatok írásbeli része szept. 4-én kezdődik, még pedig a magyar nyelvből szept. 4-én lesz az írásbeli vizsgálat, szeptember 5-én a latin nyelvből, 7-én pedig a menyenyiségtanból.

A javító- pótló- és kiegészítő szóbeli érettségi vizsgálatok szeptember hó 10-én kezdődnek.

A tanév ünnepies megnyitására, szept. hó 4-én, d. e. 9 órakor a t. szülőket és a tanügy barátait tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Nagyvárad, 1908. aug. 29-én.

A prem. főgymnásium igazgatósága.

Beiratások az Orsolya-zárdában.

A nagyváradai sz. Orsolya-zárda előljárósága ezennel értesíti a n. é. közönséget, hogy a vezetése alatti elemi és polgári leányiskolákban a beiratások az 1908-9-iki iskolai évre szeptember 1-től egész szeptember 7-ig terjedő időközben fognak megtartani, naponként d. e. 8-11-ig, d. u. 3-5 az intézet helyiségében.

A róm. kath. tanítónőképzőintézet I. osztályába szeptember 1-én reggel 8-11-ig történik a beiratás. Azért akik már okmányukat beadták úgy azok, kik még nem adták be, de felvétellel igényt tartanak. Keresztlevél, iskolai, orvosi és újra oltási bizonyítvánnyal ellátva a jelzett napon és időben jelenjenek meg a zárdában.

Később jelentkezők felvételre igényt nem tarthatnak.

A tanítónőképző II., III. és IV. évfolyam növendékeinek beiratása szeptember 2-án és 3-án fognak történni d. e. 8-11-ig.

Szeptember 5-én tartjuk meg a különböző és osztály vizsgálatokat és azok javító vizsgálatát, akik osztályvizsgán egy, legfőlebb két tantárgyból nyertek az elmúlt iskolai évben elégtelen tanjegyet.

Jelentkezési idő reggel 8 óra. Szeptember 8-án 'Veni Sancte', melyen a polgári leány iskola és tanítónőképzőintézet növendékei jelen lenni kötelesek.

Szeptember 9-én rendes előadás.

Az előljáróság.

Beiratások a nőipariskolában.

A nagyváradai és biharmegyei nyilvános nőipar- és szövőipari szakiskolába, mely háztartási tanfolyammal és internátussal van egybekötve, 1896. év óta áll fenn s úgy az állam, mint a szülők megelégedését kiérdemelve, szép sikerrel működik (Schlauch-tér 10. sz.) a beiratások megkezdődtek. Beiratási díj 4 kor., évi tandíj 120 kor., mely esetleg kivételesen, havi részletekben is fizethető. Azok, kik Nagyvárad város, Biharmegye, a nagyváradai kereskedelmi és iparkamara, továbbá a kereskedelemügyi, vagy a közoktatásügyi Minisztérium által tenntartott helyekre pályáznak, kérvényüket iskolai, orvosi és szegénységi bizonyítvánnyal ellátva nyújtsák be az intézet igazgatósági irodájába.

Az intézetnek hat szakosztálya van; u. m.: a felsőruha-varrónő, szabó; fehérenemű szabó, varró; himző; szövő; festő- és háztartási: főző

szako ztály. Az intézet képesít: önálló kézi-munka-üzletek és ipari szakiskolák vezetésére. Bármely egyes szakosztályt végzett növendékek iparjogosultak. Az internátus a bennlakók kényelmére lehetővé teszi a vidékiek részére is az iskola látogatását. Gondos felügyelet, jeles szaktanítónőkről gondoskodva van. Kivánatra zongora és cimbalom, valamint nyelvek tanításában is részesülhetnek. Az intézet a modern igényeknek megfelelően van felszerelve; egészséges, világos tantermei vannak, minthogy lakást cserélt; kérem a régi helyen levő Háztartási főzőiskolával össze nem cserélni, mivel az az enyémmel semmi tekintetben nem azonos.

Teljes tisztelettel

Tarján Jánosné Dudinszky Anna

(ezelőtt Szedlarikné)

nőipar- és szövőipari szakiskola-igazgató

Beiratások a Szent Vince-intézet iskoláiban.

A helybeli Szent Vince-intézet elemi és polgári leányiskoláiban a beiratások f. évi szeptember 1-től 8-ig történnek. Szeptember 8-án reggel 8 órakor az intézet kápolnájában lesz a 'Veni Sancte'. 9-én megkezdődnek az előadások. Az elemi osztályokban a beiratáskor fizetendő 5 korona beiratási díj. A polgári I.-II. osztályokban évi 12 korona, a III.-IV. osztályokban évi 16 korona tandíj a beiratáskor egyszerre lefizetendő. Nagyvárad, 1908. aug. 29. A Szent Vince intézet igazgatósága.

Beiratások az olasz-i róm. kat. iskolában.

A nagyváradai olasz-i róm. kath. iskolában a beiratások ideje szeptember hó 1-től 7-ig, d. e. 8-11-ig d. u. 3-5 óráig fognak terjedni. A magánvizsgálatok előzetes bejelentés után szeptember hó 2-án d. e. 11 órakor fognak megtartani. Beiratási díj egy tanévre a r. kath. tanulóktól 6 K. 60 fillér, a más vallásfekezettől 10 K. 60 fillér, a mely összeg a beiratás alkalmával befizetendő; a szegénységüket hitelesen igazoltak a 6 vagy 10 K. kifizetés alól felmenthetők, azonban a 60 fillért minden tanuló köteles befizetni. Szeptember hó 8-án ünnepélyes istentisztelet, melyre minden beirt tanuló eljönni köteles. A rendes tanítás szeptember 9-én veszi kezdetét. Az igazgatóság.

EGYESÜLETEK.

Az építőiparosok gyűlése. A nagyváradai építőiparosok szövetségének végrehajtó bizottsága ma, vasárnap délelőtt 11 órakor saját helyiségében ülést tart, amelyen a napirenden levő fontos ügyek kerülnek tárgyalásra. Felkérem a bizottság tagjait, hogy minél számosabban jelenjenek meg. Szabó Károly alelnök.

IPARÜGYEK.

Az ipartestület ülése. A nagyváradai ipartestület rendes havi előljárói ülését folyó 27-én d. u. 9 órakor tartotta meg az ipartestület helyiségében. A szép számban megjelent előljárói tagokat elnök üdvözlőlvén az ülést megnyitja. Olvastatott az elnöki jelentés amelyben tudatja, hogy 6 heti szabadsága után a folyó ügyek vezetését átvette és bejelenti, hogy Békéssy Pál jegyző június 6-án megkezdett szabadságát súlyos betegsége miatt még ma is kénytelen igénybe venni.

Tudatja továbbá, hogy az új ipartörvénytervezet első részét a kiküldött bizottság letárgyalta és észrevételeit illetékes helyre felterjesztette, miért is kéri, hogy az új ipartörvénytervezet második részét tárgyalás végett ugyanannak a bizottságnak adassék ki. Az elnöki jelentés egész terjedelmében tudomásul vétetik.

Az új ipartörvény második részének tárgyalására Sziládky Ernő elnöklele elatt. Ováry

Lajos, Tátray Sándor, Sztarill Ferenc, Bodnár János, Szabó Károly és Ungerleider Mór előjárói tagok bizattak meg. Olvastatott a június és július havi számolásokról a jelentés. Tudomásul vétetett. Olvastatott a tapolcai ipartestület felhívása a tüzkárosult iparosok felségélyezése tárgyában. A tüzkárosultak javára 20 korsegély megszavaztatott. Több apró tárgy elintézése után az ülés véget ért.

NYILTTÉR.

Garzon lakást,

ugyanolt ellátást keresek, lehetőleg Olasziban. Ajánlatokat »Paedagogus«-nak a kiadóhivatalba kérek.

Modern

= úri lakás =

(3 szoba, előszoba, fürdőszoba és egyéb mel-
lékhelyiségek)

nov. 1-re KIADÓ.

Bővebbet Jókai-utca 15. szám a.

A legjobb kutyakalács volt és marad a Fattinger féle Kutyakalács, mely az összes e fajta tápszer-
rek közül a legjobb összetételű és táperejű.
50 kg. 23. — K., 5 kg. bérmentve 3. 20. K.
Fattinger-féle Puppy-Bisquit kölyök kutyák ré-
szére. 50 kg. 26. — K., 5 kg. bérmentve 3. 50 K.
Arjegyüket bérmentve küld Fattinger's Pa-
tent Hundekuchen und Gellügel-lutter-
fabrik, Wiener-Neustadt. 250-nél több
első díj. A Fattinger-féle tápszer állatorvosi
ellenőrzés mellett készül.

Harmos János Naponta 3-szor
:: pékmester :: **friss sütemény.**
NAGY-VÁRAD,
:: Uri-utca. :: **Sütések elfogadtatnak.**

KÖZGAZDASÁG.

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, aug. 28.

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámitoló bank	—	743.75
Rimamurányi	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

A gabonátőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

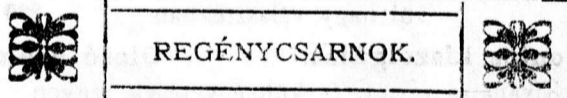
Budapest, aug. 28.

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt.	—	10.38
Rozs okt.	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt.	—	7.04
Tengeri máj. 1908.	—	6.85
Tengeri jul.	—	6.69

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. aug. 28.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	—	93.50
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	—	94.50
Magyar nyeremény sorsjegy kölesön	—	186.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	145.—
Osztrák járadék papirban	—	97.25
Osztrák járadék ezüstben	—	99.—
Osztrák járadék aranyban	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	97.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	150.25
Osztrák magyar bankrészvény	—	1730.—
Magyar hitelbank-részvény	—	748.—
Osztrák hitelbank-részvény	—	631.50
Magyar hitelrészvény	—	689.50
London vista	—	240.—
Páris vista	—	95.50
20 márkás arony	—	23.51
20 frankos (Napoleonder)	—	19.09
Német birodalmi márka	—	117.62

A P É N Z.

Irta: C. V.

(Folytatás.) 15

— Sorsa szivemen fekszik, — mond —
de hát nem lehetne-e szükségleteit el-
odázni? . . . A zenészek . . . no, az igaz,
ez becsületbeli tartozás; — étkezni is kell, ez
életszükség; a szállásbér az első — egy szó
mint száz, kellemetlen helyzet biz ez. Ha nekem
volna, szívesen szolgálnék, de mások
pénzei hevernek fiókomban, kik százaz kama-
tot követelnek tőkéjük után . . .

Andor arca, dacára a nagy kamatnak, föl-
derült. Remélte tán, hogy kis összeges szigorú
életmód mellett visszafizethet s csak éppen
harminc forint kölcsönért folyamodott tehát.

— Szívesen, kedves öcsém, ha kívánja,
ha követeli!

S ezzel Goldstein a kamatok előleges le-
vonása után aláíratta vele a kötelezvényt.

Az uszorás számítása csalhatatlan volt,
mert mihelyt Andor kifizeti a részeket s ne-
talán más apróbb becsületbeli tartozásait, pén-
zéből kifogy s kényszerhelyzetében ismét uszora-
kölcsönhöz kell folyamodnia.

A fukaron díjazott hivatalnok sorsa olyan,
mint az a pohár, melylyel főnöke nevenapján
koccint: az üveg pohár eltarthat akár száz esz-
tendeig, ha véletlenül valamibe nem ütközik,
a hivatalnok megélhet szükén fizetéséből halála
napjáig, ha — soha emberi gyarlóság utól
nem érte, ha soha egész életében megfontol-
latlan tettet nem követ el, ha soha sem a maga,
hanem csak a mások árán okult, ha mérséklet-
tes, mindig takarékos, örökkön éber s előre
vigyázó; szóval, ha már életében megérdemelte,
hogy a szentek közé soroztassék. — Üterének
sebesebb lüktetése, a szenvedély egyetlen föl-
lobbanása, a másokkal való jótétemény, a nagy-
lelkű könyörület maga a szerelem örökre sze-
rencsétlenné teheti. Ha megházasodik, gyer-
mekeivel együtt el van veszve! S az állam
nem szabta köteletségét a coelibetust! S az
atyáskodó állam kiszolgáltatta az uszorások
önkényének s vas vesszővel kergette hitelezői
járma alá! S miután a cynkali, a phosphor, a
mireny s a Duna árja munkás páriáinak nagy
részét megölte, csak nagy későn, mondom,
futott eszébe a törvényhozó testületnek, hogy
annak, a ki napestig dolgozik, voltaképen tán
mégis joga volna szegényesen megélni, még
az esetben is, ha netalán egyszer megbotlott
— s ekkor hozta azon határozatot: hogy a
hivatalnok fizetését hatszáz forintot alul lefog-
lalni nem szaaad.

A teremtés sivár gunyora a giraff, két
aránytalanul hosszú s két aránytalanul rövid
lábbal — a magyar bölcsesség pasquillja: mely
kifosztani engedte hivatalnokai seregét.

Takarékoskodhatott ám Andor jövőben,
tagadhatta váltig ember s Isten előtt, hogy
soha többé egy percig sem feledkezik meg
magáról, kész böjtölni, kenyéren, vizen tengődni
csak megszabaduljon tartozásától. A kénytelen-
ség, mint előre látható vala, rávitte, hogy új
kölcsönért folyamodjék. Ismét megvont magá-
tól minden élvezetet, fukaron élt, sanyargott s
végre is amaz örvény szélén áll, melyben el
kell vesznie.

A szigorú kötelességértől áthatott rend-
őr, ki nemcsak hogy meg nem vesztegette
magát, de kinek a bűnről még csak sejtelleme
sincs s keblében tiszta szándéknál egyéb soha
nem fogamza, szomorú végzetét ki nem kerül-
heti. (Folyt. köv)

A szerkesztésért felelős
Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad, kereskedelmi és iparkamara.

2819 1908. sz.

Értesítés.

Van szerencsénk az érdekelt körök tudomá-
sára adni, hogy a bosznia-hercegovinai or-
szágos kormányzóság megküldötte kamaránk-
hoz a Boszniában kitermelt és kivitelre kerülő
szilvaiz (lekvár) kifőzésére és kereskedésére
vonatkozó rendeletét.

Miről az érdekelteteket azzal értesítjük, hogy
a szóban levő kormányzósági rendelet a kama-
rai irodában a hivatalos órák alatt, d. e. 8-tól
délután 2 óráig megtekinthetők.

Nagyvárad, 1908. augusztus hóban.

A nagyvárad, kereskedelmi és iparkamara ;
Huzella Gyula, Dr. Sarkadi Lajos,
kir. keresk. tan., elnök. titkár.

Magyar királyi államvasutak.

198758 sz.

Osztrák—magyar—orosz személy és podgyász forgalom.

A magyar királyi államvasutak igazgatóság-
gától vett értesülés szerint az 1908. évi május
hó 1-től a fenti forgalomban érvényes közvet-
len személy- és podgyász-díj szabáshoz f. évi
október hó 1-ével az I. sz. pótlék lép életbe,
mely az orosz személydíjzabás módosulása
folytán beálló menetdíj fölemeléseket tartalmaz,
Budapest, 1908. augusztus 7-én.

Az igazgatóság.

Nagyikindai gyártmány
Bohn-féle szab. biztonsági átfedő-
cserép 272. szám.

BOHN M. ÉS TÁRSAI

:: NAGYIKINDA és ZSOMBOLYA. ::

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep
e szakmában Ausztria-Magyarországon a

BOHN-féle TÉGLAGYÁRAK

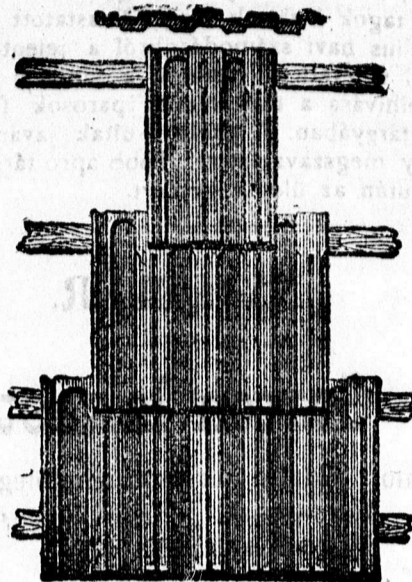
NAGYIKINDÁN ÉS ZSOMBOLYÁN.

Alapított 1864. — Legelőkelőbb referenciák. — Alapított 1864.

50 millió évi gyártás

a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő eserepekből
VAFOXID természetes vörös színben vagy kátrányozva.
GYÁRTMÁNYOK: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedőcse-
repek. Legolcsóbb, legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.
Képvisele: **Hj. Weisz József.**

Zsombolyai gyártmány.
Szab. biztonsági préselt átfedő cserép 258. sz.

Tötös Mihály

Épület és diszmű bádigos mester
:: Bethlen-utca 36. szám. ::

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget
hogy épület és diszmű bádigos munkáim
mellett elfogadok teljes fürdő berendezése-
ket, szőkőkúkat és vízvezetéseket saját re-
zervával, ugyancsak házaknak egész éven át
jókarban tartását.

Nagyobb vállalatnál költség
vetéssel díjtalanul szolgálók.

Helybeli és vidéki telefon száma 386.
Ugyan ott két tanuló felvétetik.

Kovács József

katonai- és polgári cipész.
Ortophéd munkák.

Nagyvárad, Beöthy Ödön-utca 35.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern sty-
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendki-
vül nagy választékban. 220

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Elsőrendű

erméke a magyar pezsgőgyártásnak, mely-
ben a francia jelleg kifejezetten érvénye-
sül, s mint ilyen, az idegen pezsgőket
pótolni van hivatva.

Pénz.

Olcso

tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyancsak régi
drágább kamatu kölcsönöket kicserél,
convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való *adás-vételét* vagy
bérlését a legsikeresebb eredmén-
nyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

27

Telefon szám 424.

BUZIÁSI PHÖNIX ASVÁNYVIZ

Kitűnő hatású vese- és hólyagbajoknál
SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKAS IZÚ, VASMENTESITETT,
RENDKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ.
ÜDIT, GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVÁ.

Ivógyógmódrá használva, vese- és hólyagbajoknál, a veseme-
dence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a lég-
utak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásu-
nak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.
Főlerakat Nagyváradon: **Friedl és Jörös** cégnél.

A jövő tanévre szükséges

összes
tankönyvek

valamint mindennemű

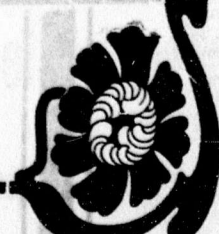
tan- és írószerek

:: kaphatók ::

SEBŐ IMRE

könyv- és papirkereskedésében

Rákóczi-út Oláry-ház.

„Iskolai”

beiratások alkalmával a szülők b. figyelmét felhívja czipő szükségleteinek beszerzésére a . . .

„MOSKOVITS” czipőgyár.

Nagyvárad Kossuth L.-u.

:: 5. gyár épület. ::

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.

TELEFON 180. — TELEFON 180.

Gazdálkodóknak gépolaj tovalta-zsir, kátrány stb. Vidéki kereskedőknek cipőkrém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok stb. vételénél legnagyobb árengedmények.

UJ!!

UJ!!

SZEPESY ANDOR

angol uri-szabó szalonja megnyílt

Raktáron vannak a legdivatosabb szövetek. Kivánatra a mintákkal házhoz megyek.

Kolozsvári-utca

Templom-tér.

Vendéglő átvétel!!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

==== Kolozsvári utca ====

53. szám alatti vendéglőt átvettem a hol kizárólag tisztán kezelt jó italokról és elismert jó konyháról állandóan gondoskodva van.

Tömeges pártfogást kér **Glicce Antal,**
vendéglős.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE.

Grósz Testvérek

norinbergi-, diszmű-
:: játékaruháza ::

Nagyvárad,
Szent László-tér.

Grósz Testvérek

norinbergi-, diszmű- és játékaruháza

a **FEKETE SAS** palotában

kedvező építési körülmények folytán

már szept. elején megnyílik.

Most jut eszembe, hogy

iskolai

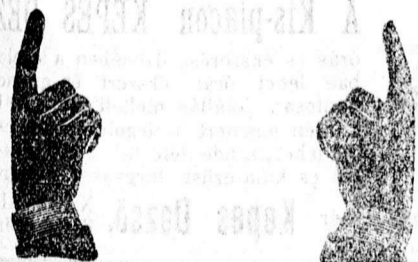
harisnya, női és férfi harisnya, keztyű, trikó, kötött kabátka és mellény, sálkendő, valódi Jäger tanár-ruházat és esőernyőnek a legversenyképebb beszerzési forrása.

BARTOS H. és TSA

kizárólagos harisnyai és ernyőkülönlegességi üzlete

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 2.
(Bazár-épület.)

!! Javítások elfogadtatnak !!

Tüzfát

legolcsóbb napi áron házakhoz szállítanak

Weiszberger és Társa
tüzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: **Stein Lajos**
Nagyvárad, Fő-utca Nyiri ház.

Fatólep: Várad-Velence. — Telefon: 688.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár (Nagyszében) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszhető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 1/2, 32, 35, 40, 41, 44 1/2, 50 évi törlesztésre.

Kölcsönkérvényeket elfogad: **BREITENSTEIN** és **FRIEDLÄNDER** Teleky-utca 40. sz. ki egyszerismind bővebb felvilágosítást is nyújt.
170

20 krajcár kilója

a mézédés legfinomabb **chassellas és muskotály.**

csemege szőlőnek

MERTZ

fűszer- és csemege üzletében. **Körös-utca.**

— Telefon szám 448. —

Ezen szőlő kizárólag eredeti 5—6 és 10 kilós kosarakban lesz árusítva, kosár hozzá ingyen. Magyar bodegámban a legjobb hegyiborok legolcsóbb árban lesznek kímelve. Pontos kiszolgálás.

MEGHIVÓ.

A »Közgazdasági Bank Részvénytársaság« kebelében alapítandó »**Közgazdasági Koronás Takaré- és Hítel-szövetkezet**« 1908. szeptember hó 8-án délelőtt 11 órákor a Közgazdasági Bank r. t. üzlethelyiségében (Teleky-utca 10. sz.) tartandó

alakuló közgyűlésére

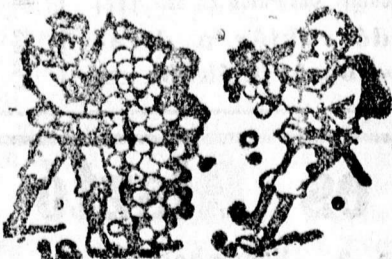
a t. üzletrészjegyzők ezennel meghívatnak. Nagyvárad, 1908. augusztus hó 27-én.

Az alapítók.

T Á R G Y:

1. Az alakulás kimondása.
2. Az alapszabályok jóváhagyása.
3. Igazgatóság, felügyelő-bizottság és igazgató-tanács tagjainak megválasztása.
4. Egyéb indítványok.

Szőlő-oltványokat

szállít, fajtiszta ságáért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőknek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.

Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 28. sz. (Nagyküküllő-megy.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkező elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelőének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.
24

Spitz Jenő

épület üveges

Nagyváradon,

Nagy Teleky-utca 16. sz.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy egy a mai kornak teljeseleg megfelelő üveg, porcellán, tükör és kép üzletet nyitottam. Raktáron tartok mindenféle szervizeket, lámpákat, tükröket, képeket a leggyorsabbtól a legdíszesebb kivitelig.

Elfogadok képek keretezését, épületek üvegezését és egész éven átali jókárban tartását mérsékelt árak mellett.

Nagyobb épületek üvegezéséhez költségvetéssel szolgállok. Szíves meghívásra bárhol megjelenek. Csak kérem egy levelező lappal felkeresni méltóztassanak. A nagyérdemű közönség pártfogását kérem.

Spitz Jenő, üveges

Egy liter petróleum 20 fillér.

Közgazdasági Bank Részvénytársaság Nagyváradon.

Belépési felhívás.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaság (Teleky-utca 10) üzlet helyiségében **1 koronás** szövetkezetet alakít.

»**Közgazdasági Koronás Takaré- és Hítel szövetkezet**« címmel, október hó 1-től kezdődő 3 évi időtartamra.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér beiratási díj lefizetése mellett a Közgazdasági Bank részvénytársaság (Teleky-utca 10) üzlethelyiségében és a körözött aláírási ivenek eszközölhetők.

A heti egykoronás üzletrészek beszedését minden helybeli szövetkezeti-taglakására küldött óvadékkal bíró pénzbeszedő, szolgálja eszközli. A vidéki szövetkezeti tagok befizetéseket a postatakarék pénztári útján portó mentesen teljesíthetik,

Közgazdasági Bank R.-T.

LÉVAI MÁRTON

könyvkötészet,

vonalzó-intézet

és üzleti könyvgyár

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut (saját-ház.)

Cipők! Kalapok! A legtartósabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél
cs. és kir. ud-
vari szállító **Nagyvárad (Kishidfő.)**

Kizárólag saját készítményű férfi- és női ruhák készen és mérték után óriási választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céghez

a nyári idényre óriási választékban a legújabb divatu batisztokt, (Mideira) fehér és színes ruhavásznak, piquet, zefír, csipkekelmék hozzávaló diszkekkel. Szép és divatos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemebb látogatott, szórakozó helye Most nyitott meg az Európa remek herthelyisége. Kitűnő egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját te. mész, kitűnő boraival, finom Dréher sörrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű kerthelyiséget ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép kép kereteket készítenek olcsón és gyorsan
= SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében =
Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek, nagy választék alpaca és China ezüst evőeszközökben.

Aki a szép fehéreműt szereti, adja azt mosás és vasalásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,**

NAGYVÁRAD, Gillyányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.) Vegytisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegeket. Kivánatra a mosni való ruhaneműket a gőzmosóda kihordói által bárhonnan elvitetik és pontosan hazaszállítatnak.
Városi és vidéki telefon 398.

PREIS R., ágynemű raktára NAGYVÁRAD, Kossuth-u. 12.

Intézeti ágyneműk, paplan, madrácz, szalmazsák mértékre és készen kapható az ágynemű raktárban Kossuth-utca 12. sz. Fosztott toll
: : : :
állandoan raktáron. : : : :
PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizek állandóan friss töltésben.

Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, liptói-turó, sajtok, szalámi és lótt prágai sonka, legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél

Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

**Jégszekrények
Permetezők ..
Gumicsövek ..**

Tarsoly és Nisztó
vaskereskedésében a »Vasemberhez«
Rákóczi-ut 9. Ováry-palota.

Ertesítem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a nyári idényre angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.

Kiss István uri-divat szabó

Színház-utca Adorján ház.
Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

BARTOS H. és TÁRSA
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazar-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a leggyorsabbtól a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők!
Folytonos újdonságok!

!!! Javítások gyorsan eszközöltetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
= cipész =

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyagból a legszebb divatszabású uri és női cipőket. Alapítva 1894. évben.

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztük és napernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjében és éttermeiben kitűnő italok és ételekről gondoskodik. Mindennap zene.

Saját termésű

Ó vörös gyógy bor literenként 50 kr.

Asztali borok > > 36-40

Pecsenye borok > > 50-60

Kiűnő rácz űrmős > > 50 kr.

Stettner István, Kapucinus utca.

GELBERG A.

uri divat szabó

Beothy Ödön-utca 21. sz.

állandó raktár a divat-
= toszabb kelmékből. =

KOVÁCS JÁNOS

elsőangu cukrászati speciálista

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet
Adorján palota. Színház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum
11 kr. Kivánatra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Fővárosi izlés.

Blous és Pongyola Kizárólag Vajda és Róna cégnél Szent László-tér és Zöldfa utca sarok.

KLINGE ANTAL

cimer-, cim-, díszlet- és

templomfestő **MÜTERME**

Szt. János-utca 11.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszélőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél

NAGYVÁRAD, Szent László-tér

(a Holdas-templom mellett.)

Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piacon KEPES DEZSŐ

órás és ékszerész üzletében a legolcsóbbak lehet órát, ékszer és gramofont pontosan, jóállás mellett javítani. Ugyanint elismert a legolcsóbban csak ott lehet mindenféle fali, zseb, inga-órát és kina-ezüst tárgyakat beszerezni.

Szíves pártfogást kér **Kepes Dezső, NAGYVÁRAD, Kispiacon-tér.**

Ujváry Vilmos bádigos
Szent János-utca 12.

Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és műbutorasztalos.

Készítek bármilyenű dolgokat pontos és szakszerű kivitelben a legszolidabb árak mellett.

Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)

Szaniszló-utcai oldalon.

Uj mosó üzlet! Uj mosó üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét felhívni, miszerint a Szaesvay-utca 34. sz. alatt egy mosó- és fenyvasaló tisztító intézetet nyitottam s ahol csipkefüggönyöket és férfi-ruhák tisztítását valamint mindenemű ruhákat a legolcsóbban s a legpontosabban elvállalok. Kivánatra házhoz is küldök a ruhát átvenni s azt vissza is szállítom. A n. é. közönség b. pártfogásáért esedezve, maradtam tisztelettel

LERNER CZILI,

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy Szent János-utca 37. szám. alatti Boezonyi Ferenc fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem.

Tisztelettel

VERES JÁNOS fodrász.